

4 • 2005

Poutapilvet

Eila Särkimäki

Katselin pilviä taivaan.
 Valkoisten, untuvanpehmeiden hattaroiden
 kevyttä ja vapaata vaeltamista.
 Aurinko kylpi leikkien metsän puissa ja niityillä.
 Ja joki säkenoi vuolaana virraten.
 Siinä hetkessä mukana onni
 ja elämän suloinen maku.
 Pilvien mukaan kerran
 sen viimeisen kerran -
 matkaan sinne
 mistä en palaa.
 Olen kevyt ja vapaa.
 Riemulla vain kiitän,
 elämän lahjasta
 suuremmoisesta matkasta päällä maan.

TUNTOSARVI 31.vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry
Toimitus: Päätoimittaja, tiedottaja Tuija Lehtonen, puh. (09) 54953521, tekstip. (09) 54953526, faksi (09) 54953517, s-posti: tiedotus@kuurosokeat.fi
Toimitusneuvosto: Riitta Ruissalo (pj), Tuula Hartikainen, Unto Honkanen, Eija Metsämäki, Anu Mikkola, Raili Karisaari (siht), Tuija Lehtonen (päätoimittaja).
Hinta: Vuosikerta 25 euroa. Suomen Kuurosokeat ry:n jäsenille ja asiakkaille ilmainen.
 12 numeroa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ja/tai sähköisenä versio-
 na. Ruotsinkielinen Känselfrödet ilmestyy 6 kertaa vuodessa isokirjoituksella.
Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, PL 40, 00030 IIRIS, puh. (09) 5495 350, tekstip. (09) 5495 3526, faksi (09) 5495 3517, s-posti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, <http://www.kuurosokeat.fi>. Toimiston aukioloaika: ma-pe klo 8.00-15.45.
Painopaikka: Cityoffset, Tampere

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Huhtikuu

Kevätkouskaupunki on 100-vuotias Lahti

Palvelukeskus Sampola uusiin tiloihin

Onnittelut Hämeen pojalle

Sisältö

Viisi kysymystä.....	2
Pääkirjoitus: Kevätkokous Lahdessa: U. Kungas.....	3
Tervetuloa kokouskaupunki Lahteen: J. Valonen.....	4
Palvelukeskus Sampola uusiin tiloihin: T. Lehtonen.....	8
“Sinä olet Hämeen poikia”: L. Paakkala.....	10
Päivä Porkkalan niemessä: A. Palo.....	12
Kuulonäkövammaiselle ja kuuro sokealle kuvailu: R. Lahtinen..	14
Vinkki:Kuulolaite puhtaaksi hammasväliharjalla.....	15
Irman palsta:Puuroa joka lähtöön: I. Myyrä.....	16
Uusi asiamies Riina.....	17
Seikkailu Tanskassa: P. Tanhu.....	18

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 19.5. teemana teknologia. Aineiston on oltava toimituksessa viimeistään 4.5. mennessä.

Kannen kuvassa on etualalla kaksi kyhmyjoutsenta, takana sorsia kevätjäällä. Kuva on otettu huhtikuun alussa Seurasaaressa edustalla Helsingissä. Kuva: Tuija Lehtonen.

Viisi kysymystä

1. Mikä on maailman nopein koiraeläin?
2. Mikä on aurinkokuntamme suurin planeetta ?
3. Mistä erottaa laulujoutsenen ja kyhmyjoutsenen?
4. Kuinka korkea on Tampereella sijaitseva näköalatorni Näsinneula?
5. Mitkä ovat päävärit eli perusvärit?

Vastaukset:

1. Greyhound. Greyhound kuuluu vinttikoirien rotuun. Nopein maaeläin on kissaeläimiin kuuluva gepardi.
2. Jupiter, auringosta laskien viides planeetta. Jupiterin halkaisija päiväntasaajan kohdalla on 142 984 km. Maan halkaisija on 12 756,3 km.
3. Laulujoutsenella on keltainen ja sileä nokka, kyhmyjoutsenella taas oranssi nokka, jossa on musta kyhmy. Kyhmyjoutsen myös usein pitää kaulaansa kaarellaan, laulujoutsen pitää kaulaansa suoremassa. Laulujoutsen on Suomen kansallislintu.
4. 130 m. Näsinneula on pohjoismaiden korkein näköalatorni. Säämajakan kanssa korkeutta kertyy 168 m.
5. Päävärejä ovat punainen, sininen ja keltainen. Sekoittamalla kahta perusväriä keskenään saadaan uusia värejä, joista käytetään nimitystä välivärit. Välivärejä ovat: vihreä, violetti ja oranssi. ■

Kevätkokous Lahdessa

Kevätkokous pidetään Lahdessa 23.-24.4.2005. Kevätkokouksia on pidetty eri puolilla Suomea. Nyt on Lahden vuoro. Kevätkokouksia järjestetään eri paikkakunnilla siksi, että mahdollisimman moni pitkämatkainen tai vanhempi kuurosokea ja kuulonäkövammaisen henkilö saisi joskus tilaisuuden osallistua kevätkokoukseen lähellä kotipaikkakuntaansa.

Tässä perinteisessä kevätkokouksessa käsitellään viime vuoden 2004 toimintakertomus ja tilinpäätös. Kevätkokouksen jälkeen on yhteistä keskustelua ensi vuoden eli vuoden 2006 toimintasuunnitelmas- ta. Jäsenet voivat kertoa mielipiteitään, että mitä he odottavat toiminnalta. Ideoita ja ajatuksia tarvitaan toimintasuunnitelman kehittämiseen. Aiemmin esitettyjä ideoita ja ajatuksia huomioidaan myös mahdollisuuksien mukaan, riippuen siitä, onko resursseja ja rahaa.

On tärkeää, että yhdessä suunnit- telemme ja toteutamme asioita. Joskus toiminnoissa on kehittämisen varaa ja niitä pitää kehittää. Vain me

itse tiedämme, minkälaista toiminta tarvitsemme ja mikä toimii arjessa parhaiten juuri meille. Jossain toiminnassa on myös itse kuurosokeita ja kuulonäkövammaisia vetäjiä yhdessä yhdistyksen työntekijöiden kanssa. Tämä on hienoa ja meidän on heitä kannustettava. Meidän kannustuksemme antaa lisämotivaatiota heille.

Kevätkokouksen jälkeen illalla meillä on hetki aikaa seurustella toistemme kanssa. Voimme olla yhdessä illan ja keskustella keskenämme kokemuksista ja ajatuksista, kun niin harvoin tapaamme toisiamme. Seurustelun lomassa on tarjolla hyvää ruokaa ja meillä on mahdollisuus myös tanssia.

Tavallaan kevätkokous sekä syyskokous ovat hyviä ja tärkeitä kohta- uspaikkoja tavata ja olla yhdessä edes hetken.

Ulla Kungas
Puheenjohtaja ■

Lahti 100 vuotta

Tervetuloa kokouskaupunki Lahteen

Jouni Valonen

Lahti on Päijät-Hämeen keskus. Kaupunki täyttää tänä vuonna täydet 100 vuotta. Kun Lahti sai kaupunkioikeudet vuonna 1905, täällä asui noin 2500 ihmistä. Noista ajoista väestön määrä on kasvanut moninkertaiseksi. 100 000 asukkaan rajapyykki lähestyy kovaa vauhtia.

Lahden kaupunki poikkeaa muista Etelä-Suomen kasvukeskuksista. Suhteessa väkimäärään täällä ei ole niin paljon koulutettua väestöä kuin muissa kaupungeissa. Oman yliopiston tai korkeakoulun puuttuminen on vaikuttanut kaupungin verotuloihin, sillä muille paikkakunnille opiskelemaan lähteneet lahtelaiset ovat jääneet sille tielleen.

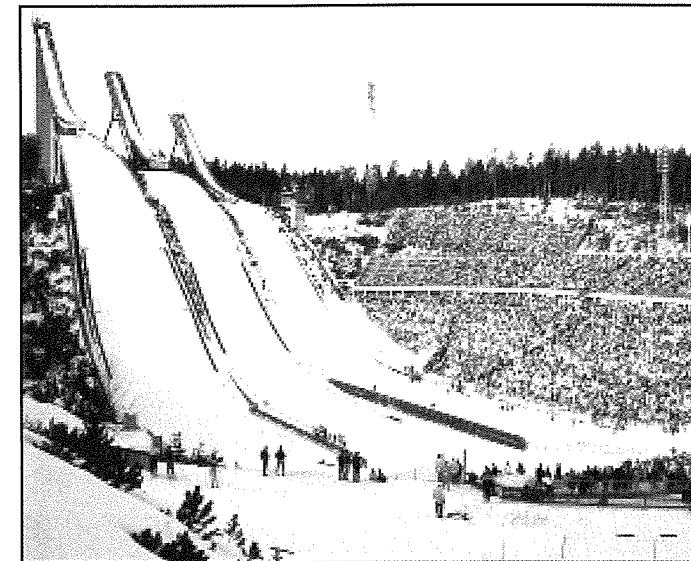
Lahti on vanha perinteinen teollisuuskaupunki. Huonekaluteollisuus työllisti aikoinaan monia lahtelaisia. Isku ja Asko ovat alansa tunnetuimpia huonekaluvalmistajia Suomessa vielä tänäkin päivänä. Teollisuuden kehittyessä monet työpaikat ovat vähentyneet, koska koneet tekevät nykyisin paljon niitä töitä, joita ihmiset tekivät vielä 20 vuotta sitten.

Lahdessa on keskimääräisesti huomattavasti enemmän työttömiä kuin muissa kaupungeissa.

Lahti sijaitsee luonnonkauniilla paikalla. Useat järvet ja Salpausselän harjut luovat kaupungille ja sen ympäristölle upeat puitteet. Vehreät metsät ja upeat vesistöt ovat mahdava vastakohta tyypilliselle harmaiden kivitalojen kaupunkikuvalle. Vesijärvi ja monet muut pienet järvet tarjoavat paljon erilaisia virkistysmahdollisuuksia.

Mihin Lahdessa kannattaa tutustua?

Lahti on vanha, perinteinen talviurheilukeskus ja Lahden hiihtostadion kisojen keskuspaikka. Salpausselän kisat, joka täytti tänä vuonna 80 vuotta, on kansainvälisesti tunnetuin tapahtuma. Joukkoon on mahtunut myös monia hiihdon MM-kilpailuja, joissa me suomalaiset olemme kokeneet riemun hetkiä, mutta olemme joutuneet nielemään myös tappion karvasta kalkkia. Nykyisen ulkoasunsa hiihtostadion sai vuoden 1978 MM-kisoihin. Noihin kisoihin

Lahden hyppymäet. Kuva: Päijät-Hämeen liitto.

valmistuivat nykyiset hyppymäet, jotka ovat varmasti Lahden tunnetuin maamerkki. Monet ovat harmitelleet mäkien nykyistä sijoituspaikkaa, sillä mäet ovat erittäin alttiita tuulelle. Tuuli on useasti peruuttanut mäkihyppäkilpailuja. Asiaa on yritetty parantaa rakentamalla tuuliverkkoja, ja osin siinä on onnistuttu. Urheilukeskus on meidän lahtelaisten suuri ylpeyden aihe, sillä sitä on pidetty maailman parhaana pohjoismaisten hiihtolajien suorituspaikkana. Kesällä stadion toimii maauimalana.

Sibelius-talo Lahden satamassa on toinen tunnettu nähtävyys. Talon rakentamispäätös sai aikoinaan huvittavia piirteitä, sillä kaupungin hallitus ja valtuusto taistelivat pitkään rakennuksen kohtalosta. Valtuusto oli täysin kahtia jakautunut puolesta ja vastaan. Lopulta valtuuston puheen-

johtajan ääni ratkaisi sen, että talo rakennettiin. Monet tavalliset lahtelaiset eivät vielä hyväksy koko Sibelius-talon olemassaoloa. Syynä he pitävät samanaikaisia peruspalveluiden karsimisia. Oma mielipiteeni talosta on myönteinen, sillä siellä järjestetään paljon erilaisia seminaareja, kokouksia ja kulttuuritapahtumia. Nämä tuovat Lahteen mainetta ja kunniaa sekä rahaa alueiden palveluyrittäjille.

Sibelius-talon päärakennusmateriaalit, puu ja lasi, saivat aikoinaan suurta huomiota. Akustiikkaa on arvosteltu, mutta monet huippuasiantuntijat ovat kehuneet sitä erinomaiseksi.

Mukkulan matkailukeskus on yksi Lahden kauneimmista paikoista. Itse olen asunut koko lapsuuteni siellä. Mukkulan kartano ja sen puisto vanhoine tammineen on tullut monille tutuksi. Siellä järjestetään joka kesä kansainvälinen kirjailijakokous, johon osallistuu tunnettuja kirjailijoita ympäri maailmaa. Toinen suuri tapahtuma on Runomaratoni, jonka tunnetuimpiin esiintyjiin lukeutuu **Tommy Taberman**.

Muita tunnettuja maamerkkejä ovat kaupungin ydinkeskustan korkeat radiomastot sekä Lahden keskustan lähellä, Pikkuvesijärven tuntumassa sijaitsevat vesiurut. Vesiurut ovat

Suomessa ainoat ja lähimpänä vastaavanlaiset löytyvät Prahasta. Musiikin ja erilaisten värikirjojen yhdistelmä on upeata katsottavaa tummenevassa kesäillassa. Lahdessa on myös vesitorni, josta on loistava näköala eri puolille kaupunkia. Valittavasti sitä ei ole hyödynnetty matkailutarkoituksessa vuosiin ja toiminta siellä on loppunut.

Keskustaa halutaan elvyttää

Lahden ydinkeskusta on sopivan kokoinen, sillä kaikki tärkeät palvelut sijaitsevat riittävän lähellä toisiinsa. Lahden keskustan pääkatu on Aleksanterinkatu. Sen varrella sijaitsevat tori ja kauppakeskus Trio, joka on kaupungin nykyinen keskipiste.

Kaupungintalon lähellä sijaitseva Ristinkirkko on herättänyt paljon keskustelua, koska kaupunki päätti aikoinaan purkaa samalla paikalla sijainneen puukirkon. Vastaavanlainen puukirkko on tänä päivänäkin pystyssä Joensuussa. Mielestäni purkamisessa tehtiin suuri virhe, koska nykyisen kirkon olisi voinut rakentaa johonkin muuhunkin paikkaan.

Vaikka Lahden ydinkeskustaa on viime vuosina yritetty elvyttää, ovat suuret tavaratalot siirtyneet keskustan ulkopuolelle Launeelle. Lahden kaupunki palkkasi aikoinaan kes-

kustaisännän järjestämään keskustaan yhdessä yrittäjien kanssa erilaisia tapahtumia. Valkosipuliyö ja Taiteiden yö ovat pysyneet kaupunkilaisten suosiossa vuodesta toiseen, mutta muut ideat ovat kariutuneet jo alkuunsa. Itse entisenä kioskikaupan yrittäjänä koin monia vaikeuksia uusien ideoiden markkinoinnissa lahtelaisille ja sama ongelma on ollut myös suurimmissa hankkeissa. Meitä lahtelaisia on usein sanottu sisäänpäinlämpiäväksi joukoksi, koska ulkopaikkakuntalaiset eivät saa meihin helposti kontaktia. Itse olen havainnut saman ongelman, mutta syitä voi vain arvella.

Hyvä kaupunki asua

Minä pidän kotikaupunkiani yhtenä Etelä-Suomen parhaimmista paikkakunnista. Etäisyydet muihin kaupunkeihin ovat sopivat. Yksi parhaimmista puolista Lahdessa on asumisen hintataso. Asuntojen neliöhinnat ovat keskimäärin muutamaa edullisempia. Myös päivittäistavaroiden hinta on alhaisempi kuin monissa muissa kaupungeissa. Tuleva Lahti - Kerava oikorata saattaa muuttaa tilannetta, sillä monet pääkaupunkiseudulla työskentelevät ovat aikeissa muuttaa Lahden seudulle halvempien asumiskustannusten ja nopean junayhteyden ansiosta. Me lahtelaiset toivotamme kaikki veronmaksajat tervetulleeksi, sil-

Lähti sijaitsee luonnonkauniilla paikalla vesistöjen läheisyydessä. Lahden Ruoriniemen asuinalue. Kuva: Päijät-Hämeen liitto.

- lä Lahti tarvitsee kipeästi verotuloja yhä lisääntyvien menojen kattamiseksi.

Tuleva kokouspaikka

Tuleva kokouspaikka hotelli Alex Park sijaitsee aivan Lahden ydinkeskustassa linja-autoaseman ja torin välissä. Hotelli on yksityisessä omistuksessa ja palvelu on sen mukaista. Hotellissa on kaksi ruokaravintolaa, joiden antimia itsekkin tulee silloin tällöin nautittua. Hotellissa on lisäksi Lahden suosituin yökerho, jossa on elävää musiikkia keskiviikkoisin, perjantaisin ja lauantaisin. Musiikki on monenkirjavaa perinteisestä valssista ja tangosta aina nykyaikaiseen jytään.

Nykyinen Alex Park hotelli on muuttanut nimeään ja palvelujaan useasti vuosien varrella. Ensimmäiset muistoni hotellista ovat 70-luvulta,

jolloin hotelli oli nimeltään Valtakulma. Tuohon aikaan samassa rakennuksessa sijaitsi Sokoksen tavaratalo, jonne sisäänkäynti oli Aleksanterinkadun ja Rauhankadun kulmasta. Tavaratalon siirryttyä pois nykyiselle paikalleen tiloja muutettiin ravintola- ja hotellikäyttöön. Vuosien aikana hotellin ravintolat ovat vaihtaneet tasaisen väliajoin nimiään ja osin tyyliään, mutta suosio on pysynyt vuosikaudet tasaisena.

Toivotan kokousväen tervetulleeksi kotikaupunkiini Lahteen. Kaupungin lempinimi on muuttunut vuosien aikana. 70-luvulla Lahtea kutsuttiin Suomen Chicagoksi, 80-luvulla Business Cityksi ja viimeisin kuulemani versio on, että Lahdesta yritetään markkinoida Suomen virallista kulttuuripääkaupunkia. No, olkoon kaupungin lisänimi mikä tahansa, niin "ei ole Lahden voittanutta", sanottiin ennen eräässä mainoksessakin. ■

Palvelukeskus Sampola uusiin tiloihin

Tuija Lehtonen

Kuurojen Palvelusäätiön Palvelukeskus Sampola muutti uusiin, valoisiin tiloihin tammi-helmikuun vaihteessa 2005. Viralliset avajaiset aiotaan kuitenkin järjestää vasta syksyllä, kun viimeisetkin korjaukset on saatu päätökseen. Rakennuksen neliömäärä on 4500 m² ja suunnittelun takana on turkulainen arkkitehtitoimisto Jarmo Saarinen.

Rakennustyöt aloitettiin vuonna 2003. Sampola sijaitsee keskellä hämeenlinnaista asuinalueita. Asukkaat pelkäsivät ensin, että palvelukeskus johtaa liikenteen määrän kasvuun alueella. Kun naapurustolle kerrottiin Sampolasta ja sen toiminnasta, suhtautuminen muuttui myönteiseksi. "Palvelukeskuksen myymälän avajaisiin tuli runsaasti naapuruston väkeä, ja muutenkin he ovat olleet kiinnostuneita toiminnastamme", iloitsee Sampolan johtaja **Pirjo Nurminen**.

Asukkaiden itsenäisyyttä tuetaan

Pirjo Nurminen kertoo, että uudessa talossa on panostettu ennen kaikkea turvallisuuteen. "Uutta on esimerkiksi

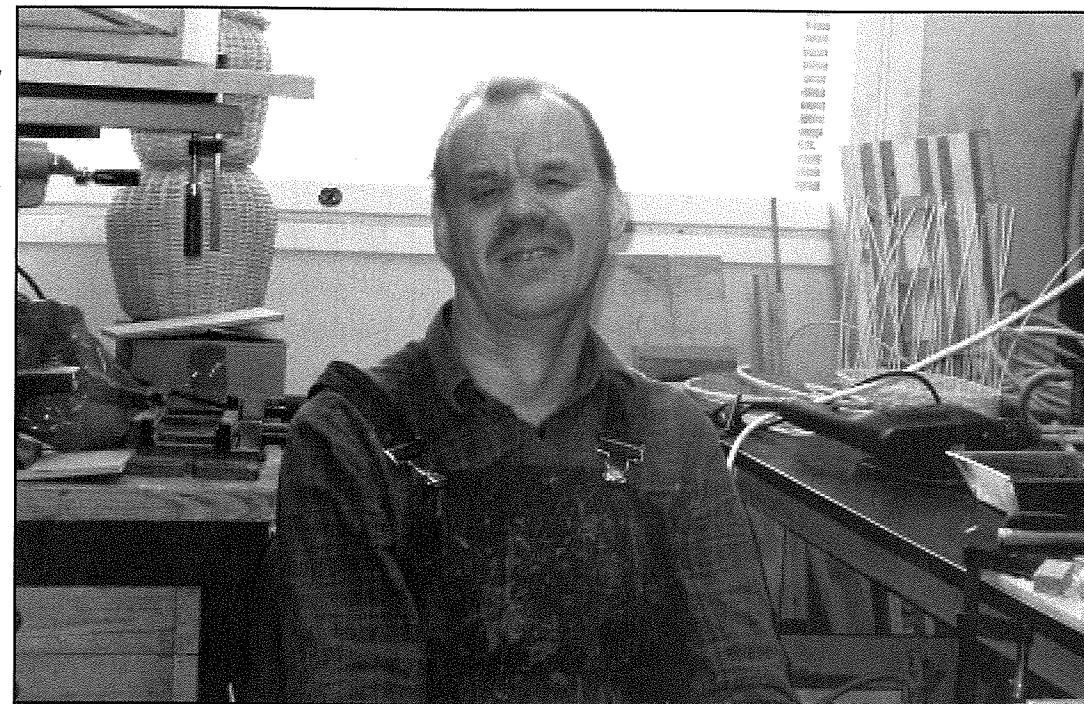

Palvelukeskus Sampolan johtaja Pirjo Nurminen kertoi Sampolan toiminnasta toimitusneuvostolle, joka vieraili talossa helmikuussa, vain muutama viikko sen jälkeen, kun Sampola oli muuttanut uusiin tiloihin. Kuva: T.L.

ympäri vuorokautiset palvelut, jota ei ollut edellisessä toimipaikassa".

Sampolan talon toiminta jakaantuu kolmeen osa-alueeseen. Ensinnäkin on palvelutalon puoli, jossa on yhteensä 26 asuntoa. Asunnoista 7 sijaitsee tuetumman asumisen ryhmäasunnossa, loput ovat yksioita ja kaksioita. Kaikki asunnot eivät ole vielä täynnä, mutta myöhemmin talossa tulee asumaan noin 30 kuu-

Ari Kääpä työskentelee työkeskus Sampolan rottinkipuolella. Ari on myynyt taitavien käsiensä tuotteita mm. syyskokouksen yhteydessä. Kuva: T.L.

roa tai kuurosokeaa asukasta. Asukkaiden kanssa tehdään vuokrasopimus ja palvelusuunnitelman teon yhteydessä määritellään, mitä palveluja asumisen yhteyteen liitetään. "Pyrkimyksenä on tukea mahdollisimman pitkälle asukkaiden itsenäisyyttä ja omatoimisuutta", Nurminen painottaa.

Työkeskuksessa riittää töitä

Toimistot, ruokasali ja myymälä muodostavat Sampolan palveluihin ja hallintoon keskittyvän osan. Sampolan tiloissa toimii myös Työkeskus Sampola, Suomen ainoa viittomakielinen työkeskus. Työtä tehdään kirjansitomossa, verhoomossa, rottinki- ja harjatyöosastoilla sekä työtoiminnassa, jossa on erilaisia kudonta-, tekstiili- ja alihankintatöitä sekä keittiö- ja siivoustöitä.

Työkeskuksen kuurot ja kuurosokeat työntekijät ovat olleet täysin työllistettyjä. Työtä olisi tarjolla jopa enemmän, kuin on tekijöitä. Työn laatu on kauttaaltaan tasaista ja tyytyväiset asiakkaat ovat kertoneet puskaradion välityksellä työkeskuksen tuotteista eteenpäin.

Osa valtakunnallista järjestöä

Sampola kuuluu vuonna 1897 perustettuun valtakunnalliseen Kuurojen Palvelusäätiöön. Säätiö tuottaa palveluja kuuroille ja kuurosokeille. Palvelutuotannon ydin on alueellisissa palvelukeskuksissa, joita ovat Ainola Helsingissä, Ävik ja Marjaana-koti Hyvinkäällä, Salmela Turussa, Sampola Hämeenlinnassa, Metsola Jyväskylässä, Runola ja Ratomtien ryhmäkoti Oulussa ja Wäinölä Joensuussa. ■

“Sinä olet Hämeen poikia”

Leena Paakkala

Olin äitisi kodissa katselemassa kuvia ja muistelemassa. Äitisi viittoili vilkkaasti sinun ja sisaresi syntymästä ja lapsuudesta, josta vietit suuren osan Kanta-Hämeen Hämeenlinnan Kaurialassa.

Sinä kevätvauva tulit maailmaan 26.4.1955 päivällä. Perheesi iloitsi kovasti poikavauvasta. Vauvana sinulla oli siniset silmät ja tumma tukka. Kolmen kuukauden iässä silmäsi muuttuivat ruskeiksi, se on perintöä äidiltäsi. Sisaresi peri silmien värin isältään.

Kasvoit lapsuudessa ja nuoruudessa viittomakielisessä perheessä. Isäsi sairauden ja tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi olet joutunut ponnistelemaan elämässäsi, mutta se on vahvistanut itsetuntoasi. Suuri rikkaus on myös oppimasi 2 äidinkieltä. Naapurusto oli hyvä ja rauhallinen, naapuruston lapsien porukka mukava. Jouduit usein tulkkaamaan isäsi ja äitisi avuksi ja opit viittomaan ammattimaisesti.

Sinun rakas kummitätisi **Annikki**, seurakuntasisar, avusti kolmen

**Rakkaalle pojalleni rakkaat onnit-
telut syntymäpäivän johdosta
Sinua halaan lämpimästi.
Äiti Irja Leinonen**

muun kummitädin kanssa taloudellisesti koulunkäyntiäsi, ja he seurasivat rakkaudella menestystäsi opikoulusta lukioon. Lukio oli Hämeenlinnan maineikas lyseo (entinen poikalyseo), missä ovat olleet oppilaina **Jean Sibelius, Juho Kusti Paasikivi, Eino Leino** ja monet muut maineikkaat taitelijat, poliitikot ja kirjailijat. Pääsit lukiosta kesätöihin Hämeenlinnan taidemuseoon vahtimestarin kesäapulaiseksi. Professori ja intendentti **Taisto Ahtola** otti sinut tehtävään ja piti sinua kuin

omana poikanaan. Sait paljon ystäviä taitelijapiireistä, kävit heidän taidenäyttelyissään ja vierailit heidän kodeissaan. Olit pidetty ja avomielinen sekä huumoritajuinen. Olit niin suosittu kesäapulainen, että pääsit samaan kesätyöhön taidemuseolle koko lukion ajan.

Ylioppilaaksi tulosi jälkeen lähdit Helsinkiin opiskelemaan. Opiskelun aikana tapasit suloisen tytön, josta tuli sinun vaimosi **Merja**. Perheeseen syntyi 3 ihanaa lasta. Lapset kävivät kyläilemässä **Vilho**-vaarin ja **Irja**-mummin viittomakielisessä kodissa ja oppivat viittomaan hyvin kuurojen isovanhempiensa kanssa. Myös Merja-vaimosi on käynyt k-tason viittomakielentulkkitutuksen.

Olet nyt toiminnanjohtaja Suomen Kuurosokeat ry:ssä. Seuraat aktiivisesti kuurosokeiden työkenttää. Työ on vaativaa ja siinä on paljon vastuuta, mutta lapsuudessa oppimasi vahva itsetuntosi auttaa.

Olen äitisi kanssa onnellinen elämäsi saavutuksista ja lapsuudessa oppimastasi viittomakielen taidosta. Sinulla on myös Merja ja lapset tukena. Tulet nyt 50 vuoden ikään. Tervehdys sinulle syntymäpäivänäsi, toteutukoon kaikki toiveesi. Mutta ennen kaikkea sinulle Kai, sydänlämpöiset onnitellut!

Onnitteluvärssy syntymäpäiväsankarille

Taas luonasi juhlitaan!
On syntymäpäivä, on kevät.
Lippu liehuu, lintuset visertää
tutut maisemat hymyilevät.

Vanajan järvemme suuri ulappa
Aulangon kallio mahtava muuri
jämäkkä Hämeen linna rannalla
pauhu Vanajan järven suuri.

Sinä, tosi olet kantahämäläinen.
Sinä elät kun kevät herää.
Kaurialan koti turvallinen
antoi elämälle parhaat eväät.

Taakse aikoihin varhaislapsuuden
silloin kesät oli kukkivat, lämpöiset
kun sinä lapsena leikkien mailla,
lahjana hyvän isän ja äidin vaaliva
rakkaus.

Alla nurmen nyt nukkuu Vilho isäsi.
Anja sisar, hänellä on juurensa muu-
alla maassa.

Vaan vesoja nuoria varttuu taas
tässä muualla koivuhaassa.

Kai, merkkipäivänäsi tarttua saan
taas kätees, kuin kauan ennen
ja tätä päivääsi sydämellisesti
onnitellen. ■

Päivä Porkkalanniemessä

Vas. Helsingin päivätoiminnan asiakkaat valmiina seikkailuun. Alla: kirjoittaja jou-tui itsekin hommiin puita sahaa-maan.

Teksti ja kuvat Anita Palo

Kauniina aurinkoisena syyspäivän aamuna 16.10.2004 lähdimme Helsingin päivätoiminnan asiakkaiden kanssa bussilla Kirkkonummelle. Siellä meitä oli vastassa eräopas **Merja Leinonen** ja hänen miehensä **Kai Leinonen**, joka toimi tulkkina. Meitä oli mukana kaikkiaan 12 henkilöä.

Kirkkonummelta jatkoimme taksilla Porkkalanniemeen. Matkan varrella kävimme katsomassa venäläistä hautaa. Eräopas kertoi sen historiasta.

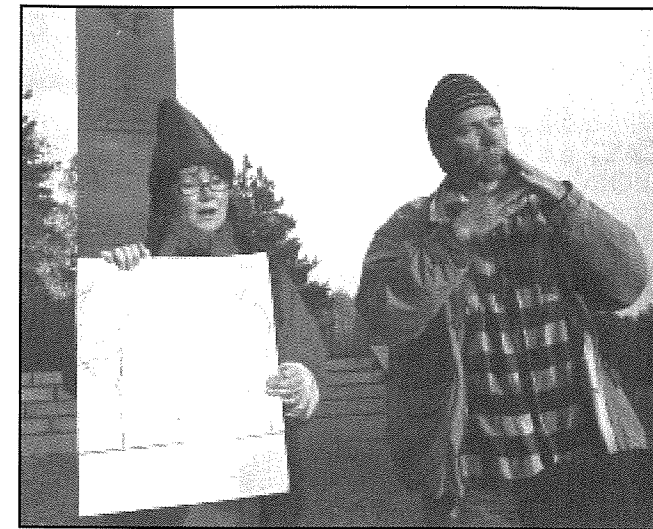
Porkkalanniemessä lähdimme kävelemään polkua pitkin. Oli kurais-ta, kiviä, oksia jne. Niistä huolimatta porukka nautti kävelystä. Päädyimme paikkaan, missä oli katos pöyti-neen, tuolineen ja takkoineen. Jo-

kainen sai tehdä oman osuutensa mm. pilkkomalla puita ja sytyttämällä takkatulen.

Kaikilla oli hauskaa. Grillasimme makkaraa ja joimme kuumaa kah-via nokipannusta ja nautimme mui-takin herkkuja.

Jatkoimme kävelemistä toiseen suuntaan. Näimme myös meduuso-ja. Se oli mielenkiintoista, koska suu-rin osa meistä ei ollut koskaan näh-nyt meduusaa.

Merja Leinonen kertoi taustalla nä-kyvän venäläisten haudan ja samal-la Porkkalan historiasta. Kai Leino-nen tulkkaa viittomakielelle. Mosko-van välirauhansopimuksessa 1944 Suomi pakotettiin vuokraamaan Porkkalan alue Neuvostoliitolle so-tilaalliseksi tukikohdaksi. Vuokra-ajaksi sovittiin 50 vuotta. Syksyllä 1955 tapahtui yllättävä poliittinen käänne. Alueen sotilaallinen merki-tys oli pienentynyt ja Neuvostoliitto ilmoitti, että se palauttaa alueen ta-kaisin Suomelle. Rajapuomit auke-nivat vihdoon tammikuussa 1956.

Lopuksi istahdimme nuotion ääreen. Eräopas pyysi jokaista miettimään muutamaa minuuttia siitä päivästä, mitä tuli mieleen tai miltä tuntui. Sit-ten hän pyysi meitä kirjoittamaan ajatuksista yhden lauseen paperil-le. Eräopas keräsi paperin kaikilta ja kokosi niistä lauseista oman ru-non, josta tuli hyvä ja osuva runo siitä päivästä.

Porkkalanniemen runo

Ikiaikaisia juomuja kalliossa,
kaksi silkkiuikkua lipuu.

Kalliot ikiaikaiset,
päivistä parhain
Porkkalan kivikkoisella
meren rannalla.
Katse kauaksi ulapalle.

Nuotion savu saa kyyneliin.

Lämmin muuttuva kokemus.

Laiva tuolla kaukana.

Ah, niin kaunis taivas,
maa ja meri.

Luonnon elämys on ihanaa.

Hyvä potku, kunto,
kiviä, vaikea polku.

Kesä lopussa,
mukava retkeillä,
itikoita ei ole.

Luonto antaa voimia.

Hanhi myös minulla
on sydänkivi.

Sileä kallio ja meri
rajalla – meduusan hautausmaa.

Syksyn väreissä
- liekehtivä koivu
koettaa vietellä
itsepintaista mäntyä. ■

Kuulonäkövammaiselle ja kuurosokealle kuvailu

Riitta Lahtinen

Kuurosokealle henkilölle kuvailu on yleisen, fyysisen, henkilökohtaisen ja sosiaalisen tilan ja toiminnan kuvailua, jossa visuaalinen (näkö-), auditiivinen (kuulo-) ja muita aisteja koskeva tieto siirretään kielellisesti (puhe, viittomakieli) tai muussa sovitussa muodossa (osoitus, kosketus, piirtäminen, liike tms.) vastaanottajalle.

Kuvailun avulla selkiytetään ympäristöä eli annetaan tietoa siitä, mitä kuulon ja näön puutteen vuoksi jää huomaamatta. Kuvailun avulla pystytään hahmottamaan asiayhteyksiä. Tilanteet pysyvät paremmin hallinnassa, kun näöllä vastaanotettu ympäristö tapahtumineen on hallinnassa. Kuvailu myös tukee ja vahvistaa puutteellisella näöllä tehtyjä näköhavaintoja.

Kuvailu antaa tietoa

- yleisestä ympäristöstä,
- fyysisestä ja henkilökohtaisesta tilasta,
- sosiaalisesta tilasta ja toiminnasta,

- yksittäisistä kohteista (kuvat, maalaukset, patsaat jne.)
- muuttuvista tilanteista ja yllättävistä toiminnoista,
- poikkeavuuksista, vaaratekijöistä, tasoeroista.

Kuvailun eri menetelmillä kuurosokea voi parantaa ja lisätä ympäristöstä saatavan informaation laatua ja tätä kautta ympäristön hallintaa. Kun tilanteet vaihtelevat suuresti, kannattaa miettiä, millaista kuvailua haluaa vastaanottaa eri tilanteissa. Tulkin voi ohjeistaa käyttämään sellaisia menetelmiä, joita itse toivoo. On olemassa myös kevyitä menetelmiä, ja menetelmien vaihdokset myös tuovat tilanteisiin piristystä ja erilaista kokemista. Kuvailussa erityisesti tilannekohtaisuus korostuu (tilaan tuleminen, taulunäytely, vaatteiden ostaminen jne.).

Kuvailu voi olla osana viittomakieltä (kielen rakenteisiin liittyy jo mm. paikantaminen): kaventuneella näkökentällä ei pysty seuraamaan ympäristössä tapahtuvia muutoksia,

joten ne tulee viittoja sekä vapaassa tilassa että kädestä käteen. Induktion kuuntelijoille välittyy ainoastaan puhujan antama tieto, jolloin sosiaalisilla pikaviesteillä voi saada muuta tietoa ympäristöstä. Joskus kuvailu voi olla hiljaisella äänellä kuulolaitteeseen puhumista.

Kielellinen kuvailu voi olla henkilökohtaista kuvailua tai ryhmälle kuvailua. Henkilökohtaisessa kuvailussa pystytään huomioimaan yksilölliset kuulon- ja näön tilanteet sekä kuvailun eri menetelmät. Ryhmälle kuvailu voi olla esimerkiksi yleinen kuvailu induktioon.

Omaehtainen ympäristöön tutustuminen antaa tietoa nopeasti, eikä rasita samalla tavalla kuin kielellisen tiedon vastaanottaminen.

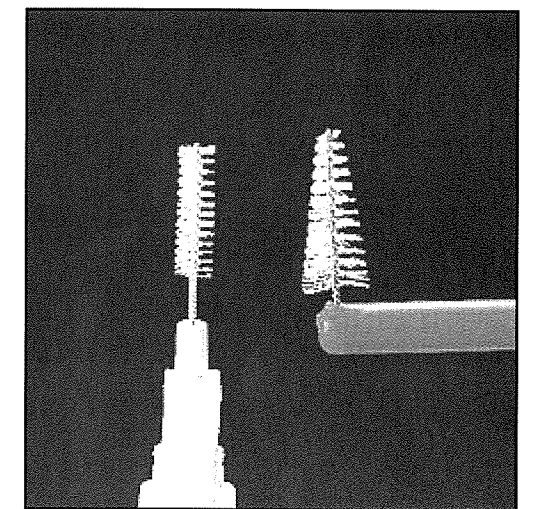
Kuvailu voi olla spontaania, etukäteen valmisteltua tai tilanteen jälkeen kuvailtua ns. jälkitulkkauksena. Kuvailuun vaikuttavat mm. tilanteen luonne, kuvailuun varattu aika ja paikka, yksilölliset toiveet, menetelmien hallinta, liikkumisen mahdollisuus, asian kiinnostavuus ja fyysinen olotila. ■

Vinkki: Kuulolaite puh- taaksi hammas- väliharjalla

Kuulolaitteen korvakappaleen saa kätevästi puhdistettua hammasväliharjalla.

Hammasväliharja on varsinaisesti kehitelty ajamaan samaa asiaa kuin hammaslanka eli sillä puhdistetaan hampaiden välit. Hammasväliharja on kuin minikokoinen pulloharja. Harjoja saa myös varrellisena, johon on vaihdettavia erikokoisia päitä.

Vinkin lähetti **Seppo Jurvanen** ■

Hammasväliharjoja on usealla eri valmistajalla

Irman palsta

Puuroa joka lähtöön

Erilaiset puurot ovat kautta aikojen olleet suomalaisten perusruokaa. Vuonna 1997 ilmestyneessä Kieli-kello-lehdessä **Maija Länsimäki** kertoi hauskasti puurojen, noiden rakkaiden lapsien, monista nimityksestä. Sana puuro on lainattu balttilaisista kielistä. Sen vanha muoto on Kannaksella käytetty putro. Savossa ja Karjalassa on myös puhuttu hutusta, ja Kannakselta Pohjois-Karjalaan asti nimityksenä on ollut venäläisperäinen kaassa, kaassu tai kuassu.

Puurot ovat usein saaneet nimensä aineksien perusteella, kuten jauhopuuro, hernepuuro, kruppanapuuro (kruppana tarkoittaa palttua eli verilipää), lanttupuuro, leivänkannikoista tehty leipäpuuro, naurishuttu, omenapuuro (Kannaksella omena tarkoitti perunaa) tai ohraryyneistä ja silavanpaloista tehty rasvapuuro.

Riihenpuinnin päätteeksi syötiin varttapuuroa (vartta tarkoittaa puinvivarstaa). Häissä syötiin puolestaan morsiamenpuuroa, elonleikkuun loppettajaisissa sirppipuuroa.

Lehmien uloslaskupäivänä keväällä tai kiiras- eli häntätorstaina lehmien hännänleikkuun jälkeen pisteltiin poskeen häntäpuuroa.

Sananlaskujakin on puurosta laske-
teltu. "Puuro miehen pystys pitää,
velli kaataa veräjälle", todettiin Kar-
vialla.

Puuro on edelleen mainiota ruokaa, jota kannattaa kotona valmistaa. Tuttu kunnon puolukkapuuro mais-
tuu muksuillekin!

Puolukkapuuro

Ainekset:

- 1 l vettä
- 4-5 dl puolukoita
- 1-1,5 dl sokeria
- 1,5 dl mannasuurimoita

Keitä puolukoita vedessä noin 20 minuutin ajan. Siivilöi pois puolukan kuoret. Lisää mehuun mannasuurimot, sokeri (ja halutessasi ripaus suolaa) ja keitä noin 20-25 minuut-
tia. Anna puuron jäähtyä ja vatkaa se kuohkeaksi. Tarjoile kylmän maidon kanssa. ■

Uusi asiamies Riina

Olen **Riina Paasikoski**, uusi asia-
mies Helsingin keskustoimistolla. Aiemmin samaa tehtävää hoiti **Mia Meriläinen** tittelillä edunvalvontasihteer-
teri. Aloitin työt 16.3. Työaikani on keskimäärin kolme päivää viikossa ja pyrin olemaan paikalla aina maanantaisin. Sähköpostitse ja kännykällä minua voi tavoitella muutoinkin arkisin.

Työskentelen johtavan aluesihteerin **Terhi Pikkujämsän** alaisuudessa ja tehtäviini kuuluu aluesihteerien ohjeistaminen ja jäsenten oikeudellinen avustaminen etenkin vammais-
palvelulakiin perustuvien oikeuksien valvonnassa. Osallistun myös yleiseen edunvalvontaan vi-
ranomaisten toiminnan laillisuutta seuraamalla ja valmistelemalla kan-
nanottoja lakiehdotuksiin ja hallinnollisiin uudistuksiin. Tällä hetkellä suurennuslasin alla ovat erityisesti tulkki- ja kuljetuspalvelut.

Olen 33-vuotias ja ehtinyt hankkia monenlaista työkokemusta. Helsingin tunnen hyvin, sillä olen ajanut taksia kahdeksan vuotta, joista neljä päätoimisesti. Lisäksi olen kokeil-
lut toimistotyötä, vanhustenhoitoa ja

*Riina on 168 cm pitkä, urheilullinen ja melko hoikka. Silmät silmälasien ta-
kana ovat siniharmaat. Pitkät ja suor-
rat hiukset ovat vaaleanruskeat.*

siivoamistakin. Asiamiehen työn ohella opetan juridiikkaa aikuisopis-
toissa. Oppiarvoni on oikeustieteen ylioppilas ja viimeistelen tutkintoani Helsingin yliopistolla aiheesta Pien-
yrityksen sosiaalinen vastuu.

Asun Helsingissä teekkarisulhase-
ni kanssa. Vihille aiomme astella syyskuussa. Harrastamme molem-
mat liikuntaa ja ulkoilua. Tänä tal-
vena hiihimme paljon, kesällä on suunnitteilla osallistua Helsinki City Marathonille. Kuurosokeiden kanssa työskentelystä minulla ei ole aikaisem-
paa kokemusta, mutta uskon moni-
puolisen taustani antavan edellytyk-
set hoitaa tehtävääni menestyksekkäästi. Elämä on jatkuvaa oppimista.

riina.paasikoski@kuurosokeat.fi
p. 09-5495 3515, gsm. 0400-817474 ■

Seikkailu Tanskassa

Päivi Tanhu

Alkuvuodesta **Seija Troyano** pyysi minua avustajakseen Tanskaan, NUD:issa pidettävään seminaariin. Matkasta tuli odottamatta myös seikkailu.

Olen Vihreän puolueen ainoa kunnanvaltuutettu Varkaudessa. Tutustuin Seijaan viime valtuustokaudella, kun olimme molemmat teknisessä lautakunnassa. Nyt olen itse perusturvalautakunnassa. Varkaudessa perusturvalautakunta hoitaa myös vammaisasiat.

Mahdollisuus toimia Seijan avustajana oli minulle suuri kunnia. Halusin myös itse tutustua paremmin kuurosokeuteen. Mielestäni Seija on mieleton selviytyjä. Tanskan matkalla puhuimme paljon ja Seija kertoi vammaansa liittyvistä ongelmista. Kun itse näin ne ongelmat, olen aivan yllättynyt hänen taidostaan elää niin osallistuvaa ja täysipainoista elämää. Välillä sen täytyy olla tosi raskasta. Ihailen häntä tosi paljon.

Yhteinen matkamme alkoi lennolla Varkaudesta Helsinkiin ja sieltä Kööpenhaminaan. Kööpenhaminan

Päivi Tanhu on 34-vuotias akvarellitaiteilija. Hän on naimisissa ja Jamin, 9v, Vilin, 3v, ja Vilman, 1v, äiti.

kenttä on iso ja huonosti opastettu. Siellä sai kävellä loppumattomiin pitkiä käytäviä. Olimme helpottuneita, kun löysimme oikean portin. Mikä järkytys olikaan, kun kun meille sanottiin, että teidän koneenne lähtee aivan eri portilta, mutta samaan aikaan. Lähdimme juoksemaan paniikissa. Jotenkin vain selvisimme ja istuimme huohottavina ja hikisinä koneessa. Kyllä stueretteja nauratti!

Seijan luento kosketti

Dronninglundin linna, jossa NUD sijaitsee on kaunis paikka. Kaikkialla oli erittäin keväistä, aivan eri maailma kuin helmikuun luminen Varkaus. Seijan luento oli tuloamme seuraavana päivänä. Luento antoi kuulijoille paljon tietoa, mutta oli myös koskettava. Terveen ihmisen on todella vaikea asettua vammaisen asemaan. Erityisesti oman elämän tapahtumien ja tunteiden kertominen avaa ovia toisen ihmisen elämään.

Kuulijat olivat alan ammattilaisia eri pohjoismaista, joiden on mielestäni tärkeää osata kohdata ihminen ihmisenä, ei vain asiakkaana tai potilaana. En siis ihmettele yhtään, miksi Seijaa on pyydetty NUD:iin luennoimaan jo 15 vuoden ajan.

Käytin itsekkin pienen puheenvuoron. Toivoin, että ammattilaiset kannustaisivat vammaisia avoimesti puhumaan asiasta meille ns. terveille. On tärkeää, että vammaiset ovat vaikuttamassa yhteiskunnassa ja politiikassa, sillä silloin heidän asiansa ja ongelmansa tulevat paremmin kuulluiksi. Tieto lisää mielestäni ymmärrystä ja auttaa muuttamaan vääriä asenteita.

Paluumatkalla alkoi uusi seikkailu

Tehdessämme lähtöä Taskasta alkoi lumimyrsky ja meidän lentomme Kööpenhaminaan peruttiin. Odottelimme Ålborgin kentällä 9 tuntia. Keskiyöllä meidät vietiin hotelliin lepäämään. Koska lentoa ei tuntunut järjestyvän, päätimme lähteä seuraavana päivänä junalla Kööpenhaminaan. Aamulla hotellissa meille kuitenkin väitettiin, että lentomme lähtee aikataulussa. Lentokentällä meille puolestaan kerrottiin, ettei mitään lentoa ollutkaan. Sääntäsimme hurjaa vauhtia taksiin ja kohti juna-asemaa.

Junassa huokaisimme helpotuksesta. Mutta sitten tuli konduktööri, joka

kertoi, että juna on ensinnäkin hiljainen eli siellä ei saanut puhua ääneen. Toiseksi vaunu, jossa istuimme ei edes menisi Kööpenhaminaan asti. Konduktööri järjesti meille paikat ainoaan vaunuun, jossa sai puhua. Ikävä kyllä se oli lasten leikkitilan takana, mikä oli metelin vuoksi tosi raskasta Seijalle. Vaunu täyttyi asema asemalta ihmisistä, lopulta istuimme lattialla monien muiden tavoin. No, näimmepä ainakin lumista Tanskaa!

Seuraavana aamuna lentokentällä kuulumme taas, että lentomme on peruttu. Onneksi huomasin ilmoituksen lennosta Turkuun. Puhuimme itsemme koneeseen viime hetkellä.

Mikä ihana tunne päästä Suomeen. Pääsimme Helsinkiin menevään koneeseen. Sitten taas odottelua Helsinki-Vantaan kentällä, lento Kuopioon ja taksilla Varkauteen ja kotiin. Paluumme venyi 1,5 vuorokautta aiotusta ja meiltä jäi valtuuston kokous maanantaina käymättä.

Kaikista vaivoista huolimatta matka oli tosi antoisa. Oli hienoa tutustua Seijaan paremmin. Täydensimme toisiamme loistavasti. Minä olin silmät ja korvat, Seija oli kokemus, tieto ja taito. Jos olisimme etukäteen tienneet matkan vaivat, niin olisimmeko lähteneet? Onneksi emme tienneet! ■